

Nemajme klapky na očiach:

*Zdravotný stav a životné podmienky
koňovitých zvierat v Európe v roku 2015*

Zhrnutie

Správa medzinárodnej charity World Horse Welfare
a organizácie Eurogroup for Animals

EUROGROUP
4ANIMALS

WorldHorseWelfare

Zhrnutie

Táto správa má za cieľ predostrieť krátke zhrnutie zaoberajúce sa koňovitými zvieratami a príslušným sektorom v EÚ v roku 2015, odhaliť problémy v oblasti ich životných podmienok, zanalyzovať súčasnú legislatívu, ktorá sa ich momentálne dotýka, a odporučiť ako legislatíva môže tieto zvieratá lepšie chrániť.

Koňovité zvieratá zohrávajú nespočetné množstvo úloh v Európe dvadsiateho prvého storočia – sú to asi tie najvšestrannejšie zvieratá, aké človek zdomestikoval. Táto všestrannosť ich využitia na jednej strane zaistila, že tieto zvieratá zostávajú blízke človeku, zároveň však spôsobila problémy v úsilí chrániť ich legislatívne. Koňovité zvieratá nespádajú presne do kategórií modernej legislatívy a nariadení, čo znamená, že sa ľahko ocitajú v dierach medzi zákonmi určenými pre domáce zvieratá a zákonmi pre hospodárske zvieratá; toto im často spôsobuje ujmu na životných podmienkach.

Všestrannosť a rozmanitosť

Na základe priemerovania dostupných údajov má Európska únia (EÚ) asi sedem miliónov koňovitých zvierat, ktoré sa využívajú na rozmanité účely – hoci by sa malo poukázať na to, že toto číslo pravdepodobne podhodnocuje skutočnú populáciu týchto zvierat. Sektor koňovitých zvierat:

- zamestnáva minimálne 896 00 ľudí v celej EÚ.
- má hodnotu vyše €100 miliárd ročne.
- využíva prinajmenšom 2,6 milióna hektárov pôdy v EÚ.

Škála a rozmedzie tohto sektoru spoločne s jeho rozčlenenou štruktúrou spôsobujú to, že dostupné informácie sú často neobjektívne a orientované viac na záležitosti a aspekty s väčšou centrálnou organizáciou ako napr. dostihy a športy na vysokej úrovni.

Koňovité zvieratá sú v niektorých oblastiach EÚ taktiež nevyhnutné za účelom využívania na prácu a mnohé ďalšie sa chovajú na voľnočasové účely alebo ako domáce zvieratá. Je možné, že takéto zvieratá nebudú registrované v žiadnej centralizovanej organizácii a tým pádom nebudú zahrnuté v oficiálnych údajoch podnikateľských združení. Zákonodarcovia si musia byť vedomí toho, že tieto zvieratá a ich majitelia existujú a zabezpečiť, aby sa ich potreby brali do úvahy. Samozrejme, je možné, že bude potrebný i ďalší prieskum ak majú byť nariadenia v oblasti starostlivosti o koňovité zvieratá dostatočne ucelené.

Problémy v legislatíve

V závislosti od toho, kde sú a ako sa využívajú, koňovité zvieratá môžu byť v legislatíve klasifikované ako hospodárske alebo domáce zvieratá. V legislatíve EÚ sú aspoň tri rôzne oficiálne definície pojmu „koňovité zvieratá“, tri podkategórie koňovitého zvieratá a niekoľko definícií, ktorých význam sa odvíja od kontextu v závislosti od toho, ako sa dané zviera využíva. Koňovité zvieratá môžu byť taktiež aj divou zverou.

V 28-ich členských štátoch sú značné rozdiely v niektorých aspektoch legislatívy. Väčšina z nich má určitú podobu legislatívy, ktorá pojednáva o životných podmienok zvierat, ale tieto legislatívne opatrenia sa vo veľkej miere líšia a sú v nich početné fundamentálne rozdiely, napr. aké sú zákonné príčiny pre eutanáziu.

Legislatíva EÚ sa v EÚ často uplatňuje rôzne. Nariadenie Rady (ES) č.1/2005 o ochrane zvierat počas prepravy a s ňou súvisiacich činností je osobitým dôvodom pre znepokojenie: opatrenia v danom nariadení sa nielenže neriadia najnovšími vedeckými dôkazmi o dôsledkoch prepravy koňovitých zvierat na dlhé vzdialenosti, ale taktiež sa vysoko líši miera ich uplatňovania v rámci EÚ. Navyše sa toto nariadenie týka hlavne prepravy na komerčné účely. Škandál s konským mäsom z roku 2013 poukázal na nariadenie Komisie (ES) č. 504/2008 (nariadenie o identifikácii koňovitých zvierat) ako na ďalšiu znepokojujúcu oblasť. Darí sa nám ale napredovať – na vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2015/262 [ktorým sa v zmysle smerníc Rady 90/427/EHS a 2009/156/ES stanovujú pravidlá týkajúce sa metód identifikácie koňovitých zvierat (Nariadenie o pasoch pre kone)] sa zhodli členské štáty aj Komisia, ale keďže niektoré členské štáty hlásia na svojom území vyše 70 organizácií vydávajúcich pasy, nie je tým pádom prekvapením, že v súčasnosti je systém rozfragmentovaný a zmätočný. Tomuto dosvedčuje celá škála odhadov o populácii koňovitých zvierat v EÚ. Riadne fungujúci identifikačný systém by túto pochybnosť odstránil.

Pretrvávajúce problémy v oblasti životných podmienok

Bohužiaľ, problémy so životnými podmienkami koňovitých zvierat v EÚ pretrvávajú. Zatiaľ čo niektoré členské štáty čelia osobitým problémom, množstvo tém sa ozrejmiло. Najčastejšie postrehnutelné problémy, ktoré udali respondenti ankety Európskych mimovládnych organizácií (NGOs) sú:

- problémy so spôsobom chovu a prostredím, vrátane týchto:
 - prostredie s nedostatkom priestoru;
 - dlhý čas strávený v uzavretom priestore bez výbehu a prostredie, ktoré neumožňuje vzájomnú interakciu;
 - nedostatok znalostí majiteľov koňovitých zvierat v oblasti riadnej starostlivosti o tieto zvieratá;
 - zanedbávanie zvierat (nenapĺňanie základných potrieb ako sú potreba jesť a piť).
- metódy zaobchádzania a tréningu vrátane problémov v oblasti životných podmienok v športe.
- využívanie koňovitých zvierat na mäso.
- zaobchádzanie s koňovitými zvieratami využívanými na prácu.
- nepostačujúca dostupnosť profesionálov ako sú napr. veterinári, konskí veterinári poskytujúci starostlivosť o kopytá, či sedlári poskytujúci správne pasujúce postroje.

S týmto na zreteli sme predložili niekoľko špecifických odporúčaní Európskej komisii, Potravinovému a veterinárnemu úradu, príslušným orgánom, a združeniam zo sektoru koňovitých zvierat. To by malo zabezpečiť, aby:

- zdravie a životné podmienky koňovitých zvierat boli chránené na úrovni EÚ prostredníctvom adekvátnej a presaditeľnej legislatívy a prostredníctvom efektívnej realizácie a presadzovania tejto legislatívy.
 - bola rozpoznaná a riešená hrozba, ktorú pre tento sektor predstavuje choroba.
 - sa zaistilo, že znalosti o rozmanitosti koňovitých zvierat sa za účelom vzniku nariadení a legislatívy zlepšia.
- * sa zosúladiť to, ako sú koňovité zvieratá definované a ako sa s nimi zaobchádza v rámci zákona EÚ.

Odporúčania

Európska komisia:

- by mala Eurostatu zadať vypracovanie štúdie za účelom analýzy ekonomického a sociálneho dopadu všetkých aspektov sektoru koňovitých zvierat.
- by mala verejnosti sprístupniť dáta TRACES s oveľa menším oneskorením ako je to v súčasnosti.
- by mala prijať jednotnú definíciu, ktorá by objasnila, ktoré zvieratá sa považujú za koňovité v zmysle všetkej relevantnej legislatívy.
- by mala zmeniť a doplniť uplatniteľnosť výnimky pre registrované koňovité zvieratá v zmysle nariadenia Rady (ES) č. 1/2005 a to tak, aby v ňom bolo zahrnuté, aký je účel prepravy ak táto prekračuje osem hodín.
- by mala povoliť príslušným orgánom, aby zásadne znížili počet organizácií vydávajúcich pasy, ktoré pôsobia na území členských štátov.
- by mala predložiť na prerokovanie návrh, aby smernica Rady 98/58/ES bola nahradená legislatívou pojednávajúcou o životných podmienkach koňovitých zvierat špecifických druhov, čím by bolo umožnené lepšie zosúladienie medzi členskými štátmi a vytvorili by sa rovnaké podmienky, ktoré by napomohli fungovaniu jednotného trhu.
- by mala dať zákonom za povinnosť bitúnikom s koňovitými zvieratami, aby záznamy z bezpečnostných kamier boli nezávisle monitorované.
- by mala rozšíriť pravidlá označovania o ktorých pojednáva nariadenie (EÚ) 1169/2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom mäsa koňovitých zvierat.
- by mala aktívne podporovať vypracovávanie príručiek objasňujúcich správne postupy, ktoré by mali napomáhať dodržiavaniu a jednotnému uplatňovaniu, napr. tým, že bude zverejňovať podklady na preklad takýchto dokumentov a tým, že bude napomáhať s ich distribúciou.
- by mala podporovať výrobu a šírenie informácií pojednávajúcich o tom, ako naplňovať potreby koňovitých zvierat a mala by zväziť rozšírenie svojich vzdelávacích zdrojov v oblasti životných podmienok hospodárskych zvierat tak, aby zahrňovali životné podmienky koňovitých zvierat.
- by mala zabezpečiť, aby zdravie, životné podmienky a vystopovateľnosť zvierat boli zahrnuté v akýchkoľvek obchodných rokovaniach a mala by povoliť importovanie konského mäsa len z tých rozvojových krajín, ktorých normy ohľadom bezpečnosti potravín, zdravia a životných podmienok zvierat sú kompatibilné s normami EÚ.
- by mala konať vo veci porušenia právnych predpisov v prípadoch, kedy sa zistí, že nastalo porušenie legislatívy v oblasti zdravia a životných podmienok zvierat a zo strany kompetentných úradov nedošlo k rýchlej náprave.
- by mala zabezpečiť, aby normy rozvojových krajín v oblasti podávania látok na liečebné účely, ktoré môžu ublížiť ľudskému zdraviu boli zosúladiené s normami EÚ v prípadoch dovozu zvieracích produktov.

Potravinový a veterinárny úrad:

- by mal v rozvojových krajinách pravidelne vykonávať neohlásené inšpekcie v bitúnkoch a závodoch na spracovanie mäsa, ktoré sú certifikované Európskou Úniou. Toto by malo taktiež zahŕňať inšpekcie ostatných častí výrobného procesu.

Európska komisia a príslušné orgány:

- musia okamžite začať riešiť nedostatky v oblasti registrácie a vystopovateľnosti koňovitých zvierat.
- musia vo svojich plánoch pre vykonávanie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/262 počítať s rozličným ponímaním koňovitých zvierat v jednotlivých členských štátoch.
- by mali v nariadeniach v oblasti poľnohospodárstva a turizmu brať do úvahy koňovité zvieratá využívané na prácu. Rozvoj turizmu a poľnohospodárstva s využitím koňovitých zvierat so zameraním na ich životné podmienky by sa mal podporovať a v prípadoch, kedy nie sú dodržiavané dobré životné podmienky je potrebné rázne konať.
- by mali propagovať informácie, ktoré napomôžu turistom porozumieť životným podmienkam koňovitých zvierat využívaných na prácu v prípadoch, keď sa turisti rozhodujú, či služby takéhoto zvieratá využiť alebo nie.
- sa musia uistiť, že sú si vedomí nových sektorov na trhu koňovitých zvierat, či bude potrebná nová legislatíva za účelom zabezpečenia dobrých životných podmienok pre zvieratá a bezpečnosti pre spotrebiteľov a ako sa ich legislatíva môže dotknúť.

Príslušné orgány:

- sa musia jasne vyjadriť, kedy sa koňovité zviera klasifikuje ako "polodivé" (čo značí, že má vlastníka) a kedy žiadna osoba nekoná prirodzene ako jeho vlastník. V legislatíve musí byť jasne uvedené ako sa každý z týchto typov koňovitého zvieratá líši a kto je zodpovedný za životné podmienky a zdravie daného zvieratá.
- by mali urgentne prešetriť hlásenia o nehumánnych praktikách počas eutanázie (napr. nesprávne podanie farmaceutík ako T-61 bez zodpovedajúceho podania sedatív), keď takéto hlásenia obdržia.
- by sa mali vždy uistiť, že berú do úvahy špecifické požiadavky koňovitých zvierat pri predkladaní návrhov nariadení v oblasti životných podmienok zvierat namiesto toho, aby predpokladali, že širokospektrálne nariadenia týkajúce sa dobytku a domácich zvierat toto zakaždým pokrývajú.
- by mali zabezpečiť, aby bitúnky s licenciami pre koňovité zvieratá dokázali naplniť potreby pre dobré životné podmienky týchto zvierat vo svojich zariadeniach a aj v oblasti školenia personálu.
- mali by uznať význam samoregulačných programov, no tieto by sa mali považovať skôr za doplnky k legislatíve o životných podmienkach a nie za ich náhrady.
- by mali zabezpečiť, aby sankcie udeľované počas vykonávania komunitných nariadení boli dostatočne flexibilné bez ohľadu na to, kde v EÚ daný sankcionovaný podnik sídli, a to za tým účelom, aby tieto sankcie boli odrazujúce.

Orgány v sektore koňovitých zvierat:

- by mali podporovať vlastníkov koňovitých zvierat v tom, aby vykonávali opatrenia, ktoré zabránia tomu, aby ku koncu života/pracovného využívania koňovitého zvieratá vznikli problémy v oblasti jeho životných podmienok. Toto by malo slúžiť ako súčasť propagácie zodpovedného vlastníctva.
- by mali dať rovnakú prioritu životným podmienkam koňovitých zvierat v sektore športu a voľného času ako je bezpečnosť jazdca a táto priorita by mala byť vyššia než akékoľvek iné aspekty.

Front cover photography courtesy and copyright of:

Top row left-right: The Donkey Sanctuary; World Horse Welfare; World Horse Welfare

Middle row left-right: Shutterstock – Pixino; World Horse Welfare; ANDA

Bottom row left-right: World Horse Welfare; World Horse Welfare; Shutterstock – Maren Wulf